

ROKODELSKA SHEMA

Rokodelska panoga	INTARZERSTVO IN REZBARSTVO
	a) NEOBAROČNI OKVIR (rezbarstvo) b) FIGURA SV. DUHA (rezbarstvo) c) RELIEF NA TABLI ZA SKRINJO (rezbarstvo) d) KONZOLNA MIZICA (intarzerstvo)

PEDAGOŠKO-ANDRAGOŠKO USPOSABLJANJE	Predlagano število ur pedagoško-andragoškega usposabljanja
Psihologija: – temeljni dejavniki za razvoj osebnosti (adolescenca, puberteta, tipične značilnosti mladostnika, biološke in socialne potrebe), – učni stili, – motivacija. Komunikacija: – potek komuniciranja (delež v komuniciranju, poslušanje, nebesedno komuniciranje, pogoji za uspešno komunikacijo, prvo srečanje, razgovor in dober vtis, poslovni bonton, komunikacija z udeležencem). Ergodidaktika:	Teoretični del: 6 ur

– ergonomija (najpomembnejši vplivi okolja na človeka v delovnem procesu, pridobivanje znanja v urejenem okolju, dejavniki, ki vplivajo na varno delo, pomen varovanja okolja, podjetniško vedenje v delovnem okolju). Načrtovanje procesa praktičnega usposabljanja: – temeljni dejavniki praktičnega usposabljanja z delom, – mentor (bistveni poudarki odnosa mentor – udeleženec, osnovne naloge mentorja, lastnosti dobrega mentorja, načrtovanje izvajanja rokodelske naloge). Načela uspešnega usposabljanja: – postopno in sistematično usvajanje znanj, nazornost, aktivnost, povezanost teorije in prakse, individualizacija, – kako pridobivamo znanje in spretnosti.	
Metode praktičnega usposabljanja z delom: – temeljni dejavniki praktičnega usposabljanja z delom (strokovni in vsebinski del, pedagoški in metodični del, materialno-tehnični del priprave), – metode za izvedbo praktičnega usposabljanja (besedne metode, metoda demonstracije, metoda posnemanja, metoda štirih stopenj). Vrednotenje pričakovanih izidov: – preverjanje znanj in spretnosti.	Delavnice: 6 ur

VSEBINE PRAKTIČNEGA USPOSABLJANJA: – poznavanje tipa lesa, – priprava skice s tekočo linijo in pravilnimi proporci, – priprava kosov lesa: oblanje in skobljanje, – rezbarjenje (groba in fina upodobitev elementa iz kosa lesa), – intarzija (sestava različnih tipov furnirja v podobo), – lepljenje in oljenje lesene podobe/izdelka.		Predlagano število ur praktičnega usposabljanja: 16–35 ur
Materiali in njihove lastnosti <i>(prednost imajo lokalna gradiva):</i>	a) lipov les, b) češnjev ali orehov les, c) orehov furnir, javorjev furnir, ebenovina – črna.	<i>Čas priprave materiala:</i> <i>a) priprava posušenega lipovega lesa pred obdelavo: 2 uri,</i> <i>b) priprava posušenega češnjevega in orehovega lesa pred obdelavo: 4 ure,</i> <i>c) priprava orehovega furnirja, javorjevega furnirja in furnirja ebenovine pred obdelavo: 6 ur.</i>
Orodja in naprave <i>(prednost imajo ročna orodja za tradicionalne tehnike izdelave):</i>	– dleta, – leseno kladio, – brusni kamni, – rezbarska žaga, – rezbarske rašple, – brusni papir, – pavspapir (transparentni papir), – svinčnik, – vbodna žaga, – žaga za rezanje furnirja, – mizarsko lepilo za les, – »pajc«/barvna lazura, – olje za pohišstvo.	

Tehnologija izdelave (prednost imajo tradicionalne tehnike izdelave):	a) REZLIJANI OKVIR (LIPOV LES): (zunanja mera/velikost 1 rame: vertikalno ok. 90 cm horizontalno ok. 60 cm) – Napravimo skico okvirja (1 : 1) na transparentni papir. – Rama je sestavljena iz dveh delov: zunanji rezbarjeni del in notranji del (kjer pride ogledalo) z notranjo profilirano letvijo ali delno rezbarjeno letvijo. – Les najprej obžagamo na primerno velike kose. – Kose skobljamo (strojno). Kandidat skoblja lesene kose sam/samostojno/individualno/po predhodnem dogovoru. STROKOVNI IZPIT IZ VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU – Skico prenesemo/prerišemo s transparentnega papirja na lesene kose. – Z vbodno žago izrežemo odvečni les po preneseni skici. – Kos lesa vpnemo v delovno mizo. – Z dleti rezbarimo ornament okvirja. – Detajle zbrusimo z rašplami ali brusilnim papirjem. – Vsako ramo odžagamo na dolžino pod kotom 45 stopinj, da lahko okvir sestavimo. – Ramena okvirja zlepimo z lesenimi zatiči/mozniki. – Lepljene spoje dodelamo z rezbarskimi dleti in jih obrusimo. – Les očistimo in pripravimo za naslednjo obdelavo. – Okvir premažemo z lazuro (barvna lazura) in nato naoljimo z oljem za les.	a) Čas izdelave izdelka: 120 ur
---	--	---

	b) GOLOBČEK/SV. DUH (LIPOV LES): – Golobček/Sv. Duh je sestavljen iz treh delov: osnovni sredinski del – rezbarjeni del, notranji del, lahko se dodajo še zrezljani leseni žarki okrog golobčka. – Napravimo skico sredinskega dela, to je trup golobčka, ter levo in desno perut (1 : 1) na transparentni papir. – Les najprej obžagamo na primerno velike kose. – Kose skobljamo (strojno). Kandidat skoblja lesene kose sam/samostojno/individualno/po predhodnem dogovoru. STROKOVNI IZPIT IZ VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU – Skico prenesemo/prerišemo s transparentnega papirja na lesene kose. – Les obžagamo z vbodno ali s tračno žago. – Kos lesa se vpne v delovno mizo. – Z dleti rezbarimo dele lesa. – Detajle zbrusimo z rašplami ali brusilnim papirjem. – Peruti golobčka prilepimo z lesenimi zatiči/mozniki na osrednji del, to je trup golobčka. – Lepljene spoje dodelamo z rezbarskimi dleti in jih obrusimo. – Les očistimo in pripravimo za naslednjo obdelavo. – Golobčka/Sv. Duha premažemo z lazuro (barvna lazura) ali samo naoljimo z oljem za les.	b) Čas izdelave izdelka: 45 ur
--	---	--

	c) RELIEF NA TABLI (LIPOV, ČEŠNJEV ALI OREHOV LES): – Relief je sestavljen iz enega dela lesa oz. lesene deske velikosti 60 cm x 60 cm, debeline 2,5 cm. – Narišemo skico reliefa (1 : 1) na transparentni papir. – Les najprej obžagamo na primerno velikost. – Kose skobljamo (strojno) in zalepimo na določeno velikost. Kandidat skoblja lesene kose sam/samostojno/individualno/po predhodnem dogovoru. STROKOVNI IZPIT IZ VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU Skico prenesemo/prerišemo s transparentnega papirja na leseno desko. – Kos lesa vpnemo v delovno mizo. – Z dleti rezbarimo dele lesa, globina reliefa naj bo ok. 7 mm. – Detajle zbrusimo z rašplami ali brusilnim papirjem. – Les očistimo in pripravimo za naslednjo obdelavo. – Relief premažemo z lazuro (barvna lazura) ali samo naoljimo z oljem za les. d) KONZOLNA MIZICA (ZGORNJA PLOŠČA): – Intarzirana konzolna mizica je sestavljena iz smrekove deske (ok. 60 cm x 60 cm, debeline 2	c) Čas izdelave izdelka: 45 ur
--	--	---

	cm) in treh vrst furnirja, lahko oreh ali češnja, javor ter črna ebenovina. – Izberemo želeni vzorec intarzije in ga narišemo na transparent papir. – Vzorce prerišemo na predhodno izbrane furnirje. – Vzorce narežemo in jih sestavimo v celoto intarzije. – Pripravimo smrekovo desko. – Desko namažemo z lepilom in nanjo prilepimo pripravljeno intarzijo, na nevidni spodnji del mizice prilepimo poljubno izbrani furnir. – Desko obrežemo in na robove prilepimo poljuben furnir. – Intarzijo obrusimo, tako da niso vidne poškodbe zaradi brusnega papirja. – Intarzijo premažemo z lazuro in lakiramo ali oljimo z oljem za pohištvo.	d) Čas izdelave izdelka: 40 ur
Pomen izdelka za ohranjanje kulturne dediščine:	<i>Umetnostna obrt oblikovanja lesa je na Slovenskem poznana že od poznega srednjega veka naprej. Izdelava rezljanih in z intarzijami okrašenih delov pohištva ter druge notranje opreme je dosegla vrhunec v 17. stoletju. Od 18. stoletja so svoja dela krasili lesni obrtniki, v 18. in 19. stoletju pa so ob delavnicah za cerkveno, grajsko in meščansko opremo rezbarili tudi številni samouki.</i> <i>Tako rezbarstvo kot intarzerstvo dandanes predstavljata sintezo rokodelskega in umetniškega ustvarjanja na področju pohištva,</i>	

	<i>notranje opreme ter okrasnih in uporabnih predmetov (npr. golobi kot upodobitve Svetega Duha, leseni modeli za oblikovanje medenega peciva ali masla, jaslice, kipi, svečniki, okvirji, glasbila ...). Spretnost izdelovanja rezbarskih izdelkov in intarzij (lesne, slamnate, kovinske, kamnite intarzije) se uporablja tudi za potrebe ohranjanja dediščine (restavratorstvo).</i> <i>Dovršeni rezbarski in intarzerski izdelki so vključeni tudi v objekte kulturne dediščine.</i> <i>Sodobna tehnologija izdelovanja posnetkov rezbarske in intarzerske dediščine uporablja sodobna, tudi umetna gradiva, vendar je največje mojstrstvo še vedno v obvladovanju klasičnih načinov ročnega rezljanja lesa, obdelovanja materialov in vzorcev. Uporaba lesa, predvsem slovenskega, pozitivno prispeva k varovanju okolja. Delo rezbarskih in intarzerskih mojstrov je povezano predvsem z restavriranjem in s posameznimi naročili.</i>	
PREVERJANJE PRAKTIČNE USPOSOBLJENOSTI	Merila za preverjanje kakovosti izdelka/izdelkov	Izločilni kriteriji
Tehnološka dovršenost in kakovost izdelka/izdelkov:	a) REZLIJANI OKVIR Skica: – linije morajo biti gladko (tekoče) zarisane in ne lomljene, – pravilno zarisani proporci ornamenta in celotnega okvirja,	a) Skica: – linije niso gladko (tekoče) zarisane oz. risba vsebuje lomljene linije,

	– enakomerna globina kosa lesa (vsi deli lesa morajo biti zrcalno pripravljeni), – pravilno oblani kosi lesa (enakomerno pooblani kosi lesa, enake debeline), – enako dolge vse štiri rame okvirja, – estetsko zbrušena ornament in okvir, – poškodbe brusnega papirja ne smejo biti vidne, – estetsko enakomerno les naoljimo ali predhodno nanesemo lazurni premaz, – olje naj se ne sveti in naj bo satenastega videza. <i>Končni čas izdelave izdelka: 120 ur</i>	– nepravilno zarisani proporci ornamenta in celotnega okvirja, – neenakomerna globina kosa lesa (nepravilno: napačno – zrcalno pripravljeni kosi lesa), – nepravilno oblani kosi lesa (neenakomerno pooblani, niso enake debeline), – vse štiri rame okvirja niso enako dolge, – neestetsko zbrušena ornament in okvir, – poškodbe brusnega papirja so vidne, – estetsko enakomerno lazuriran in/ali naoljen les, – olje se sveti in ni satenastega videza.
--	--	--

	b) SV. DUH/GOLOBČEK Skica: – linije morajo biti gladko (tekoče) zarisane in ne lomljene, – pravilno zarisani proporci trupa in obeh peruti, – enakomerna globina kosa lesa (deli peruti morajo biti zrcalno pripravljeni, enakih dolžin in širin), – pravilno oblani kosi lesa (enakomerno pooblani, enake debeline), – estetsko zbrušeni deli, – poškodbe pri brušenju ne smejo biti vidne, – estetsko enakomerno les naoljimo ali predhodno nanesemo lazurni premaz, – olje naj se ne sveti in naj bo satenastega videza. <i>Končni čas izdelave izdelka: 45 ur</i>	b) Skica: – linije niso gladko (tekoče) zarisane oz. so lomljene, – nepravilno zarisani (napačni) proporci trupa in obeh peruti, – neenakomerna globina kosa lesa (deli peruti niso/so napačno zrcalno pripravljeni oz. so neenakih dolžin in širin), – nepravilno oblani kosi lesa (neenakomerno pooblani, neenake debeline), – neestetsko zbrušeni deli, – poškodbe brušenja so vidne, – neestetsko in neenakomerno lazuriran in/ali naoljen les, – olje se sveti.
--	---	--

	c) RELIEF NA TABLI (LIPOV, ČEŠNJEV ALI OREHOV LES) Skica: – linije morajo biti gladko (tekoče) zarisane in ne lomljene, – pravilno zarisani proporci, – enakomerna globina reliefa ok. 7 mm, – zrcalni deli reliefa enakih velikosti, – estetsko zbrušeni deli, – poškodbe pri brušenju ne smejo biti vidne, – estetsko enakomerno les naoljimo ali predhodno nanesemo lazurni premaz, – olje naj se ne sveti in naj bo satenastega videza. <i>Končni čas izdelave izdelka: 45 ur</i> d) INTARZIJA – KONZOLNA MIZICA Skica: – linije morajo biti gladko (tekoče) zarisane in ne lomljene,	c) Skica: – linije niso gladko (tekoče) zarisane in so zarisane lomljeno, – nepravilno zarisani proporci, – neenakomerna globina reliefa ok. 7 mm, – zrcalni deli reliefa niso enakih velikosti oz. sploh niso zrcalni, – neestetsko zbrušeni deli, – vidne poškodbe pri brušenju, – neestetsko in neenakomerno lazuriran in/ali naoljen les, – olje se sveti. d) Skica: – linije niso gladko (tekoče) zarisane in
--	---	---

	– pravilno zarisani proporci, – enaki deli intarzije, – estetsko sestavljena intarzija z zaprtimi spoji, – lepilo ne sme biti vidno, – estetsko zbrušena intarzija, – poškodbe pri brušenju ne smejo biti vidne, – estetsko enakomerno les naoljimo ali predhodno nanesemo lazurni premaz, – olje naj se ne sveti in naj bo satenastega videza, – lakirana intarzija se lahko sveti, – če na intarzijo nanesemo šelakovo polituro, ta ne sme biti mastna, naj bo izvedena na pravilen način. <i>Končni čas izdelave izdelka: 40 ur</i>	so zarisane lomljeno, – nepravilno zarisani proporci, – neenaki deli intarzije, – neestetsko sestavljena intarzija z zaprtimi spoji, – lepilo je vidno, – neestetsko zbrušena intarzija, – poškodbe pri brušenju so vidne, – neestetsko in neenakomerno lazuriran in/ali naoljen les, – olje se sveti oz. ni satenastega videza, – šelakova politura je mastna.
--	--	--

Soglašam

Matjaž Han,

minister za gospodarstvo, turizem in šport

